

**Політико-правові засади
бюджету участі в системі
демократичних практик:
світовий досвід і Україна**

Розглянуто передумови зростання значення громадянської участі у сучасних політичних процесах та появи нових інструментів залучення громадян до процесів прийняття рішень, зокрема бюджету участі.

Показано, що теоретичне обґрунтування нова модель участі отримала у концепціях учасницької та дорадчої демократії, а на практиці почала широко реалізовуватися з початку XXI ст.

Розкрито еволюцію цього феномена, передумови, що сприяли його впровадженню (зростання демократичного дефіциту, наростання кризових явищ у державному управлінні, децентралізаційні процеси) та класифіковано різновиди бюджетів участі.

Проаналізовано міжнародний досвід впровадження бюджетів участі, зокрема у Північній Америці та на Європейському континенті; особливості його запозичення різними країнами.

Розглянуто досвід українських міст, які почали реалізацію бюджету участі з 2015 року, визначено його особливості у порівнянні з міжнародною практикою, визначено позитивні й негативні наслідки застосування такого інструмента участі та розроблено рекомендації щодо його вдосконалення, у тому числі шляхом внесення змін до законодавства України.

Для науковців, викладачів, політиків, державних службовців, широкого загалу читачів, які прагнуть брати участь у суспільно- політичному житті.

Рецензенти:

М. С. Кармазіна — доктор політичних наук, професор
О. В. Батанов — доктор юридичних наук, професор
В. Ф. Смолянюк — доктор політичних наук, професор

Щейкін К. Є. Політико-правові засади бюджету участі
I 97 в системі демократичних практик: світовий досвід і Україна:
монографія. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2018. 404 с.

ISBN 978-617-665-036-2

Розглянуто передумови зростання значення громадянської участі у сучасних політичних процесах та появи нових інструментів залучення громадян до процесів прийняття рішень, зокрема бюджету участі. Показано, що теоретичне обґрунтування нова модель участі отримала у концепціях учасницької та дорадчої демократії, а на практиці почала широко реалізовуватися з початку ХХІ ст. Розкрито еволюцію цього феномена, передумови, що сприяли його впровадженню (зростання демократичного дефіциту, наростання кризових явищ у державному управлінні, децентралізаційні процеси) та класифіковано різновиди бюджетів участі.

Проаналізовано міжнародний досвід впровадження бюджетів участі, зокрема у Північній Америці та на Європейському континенті; особливості його запозичення різними країнами.

Розглянуто досвід українських міст, які почали реалізацію бюджету участі з 2015 року, визначено його особливості у порівнянні з міжнародною практикою, визначено позитивні й негативні наслідки застосування такого інструмента участі та розроблено рекомендації щодо його вдосконалення, у тому числі шляхом внесення змін до законодавства України.

Для науковців, викладачів, політиків, державних службовців, широкого загалу читачів, які прагнуть брати участь у суспільно-політичному житті.

© Іщейкін К. Є., 2018
© Видавництво «Юридична думка», 2018

ISBN 978-617-665-036-2

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методологічні підходи до дослідження політичної участі та її форм	16
1.1. Наукові підходи до визначення та класифікації політичної участі	17
1.2. Особливості концептуалізації політичної участі на сучасному етапі	37
1.3. Політико-адміністративні аспекти громадянської участі	51
Розділ 2. Еволюція концепцій демократії: від представницької до дорадчої	64
2.1. Передумови формування концепції учасницької демократії	67
2.2. Концептуальні засади дорадчої демократії	97
Розділ 3. Бюджет участі у контексті політико-адміністративних відносин	123
3.1. Передумови виникнення демократичного дефіциту в державному управлінні	123
3.2. Нові підходи до адміністративних реформ	136
3.3. Розширення учасницької компоненти у місцевому самоврядуванні	155

Розділ 4. Бюджет участі: поняття, класифікація моделей, основні складові	172
4.1. Теоретичні підходи до визначення поняття бюджету участі	172
4.2. Класифікація моделей бюджету участі	185
4.3. Учасницька та дорадча складові бюджету участі ...	198
Розділ 5. Зарубіжний досвід впровадження бюджету участі й особливості його запозичення.	216
5.1. Бюджет участі: особливості запозичення досвіду. ...	217
5.2. Досвід Північної Америки у реалізації бюджету участі	224
5.3. Європейський досвід: бюджет участі у Франції та Німеччині	236
5.4. Експерименти з бюджетом участі у Польщі та Словаччині	269
Розділ 6. Досвід України у впровадженні бюджету участі.	284
6.1. Бюджетний процес та законодавча база участі громадян	284
6.2. Політико-правові аспекти реалізації бюджету участі в Україні	300
Висновки.	340
Список використаних джерел	353

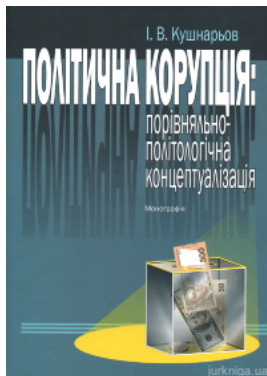
Вступ

Криза інститутів представницької демократії, зростання недовіри до них громадян активізують пошук нових інструментів посилення зв'язку між представниками громадянського суспільства та державою. Брак практичних знань про особливості роботи органів публічної влади і відчуження громадян від процесу прийняття рішень сприяють привабливості популістських партій, що використовують незадоволеність виборців для відстоювання власних, а не суспільних інтересів.

Розвинені демократичні країни уже кілька десятиліть вдаються до різноманітних експериментів із впровадження інструментів прямої або учасницької демократії для ширшого залучення громадян до творення політики: популяризація місцевих референдумів, створення громадських журі та громадських зборів, проведення днів дискусій тощо. Одним із яскравих прикладів стала підготовка народного тексту нової конституції, яка, однак, так і не була схвалена законодавчим органом Ісландії.

Деяко іншим шляхом пішла Бразилія, в якій після кількох десятиліть військової диктатури з'явилася і була вперше реалізована ідея бюджету участі, або громадського бюджету. До його переваг слід віднести те, що мешканці отримали можливість розпоряджатися реальним суспільним благом — частиною міського бюджету, пропонуючи шляхи ефективного використання коштів. Більше того, через досить короткий час, за рік після відбору найкращих проектів, вони могли побачити конкретний результат — покращення умов проживання.

Книги, які можуть вас зацікавити

Політична корупція:
порівняльно-політологі
чна концептуалізація

[Перейти на сайт →](#)